

Studenti mapovali názory lidí na letošní sčítání

Zajímavou sondu do vnímání lidí na téma Sčítání lidu, domů a bytů 2011 uskutečnili **mladí demografové z Univerzity Karlovy v Praze**. A jak to dopadlo v porovnání s výsledky šetření profesionálů?

Cílem ankety, kterou letos na jaře mezi svými vrstevníky, přáteli a rodinnými příslušníky provedli studenti katedry demografie a geodemografie Přírodovědecké fakulty Univerzity Karlovy v Praze, nebylo získání reprezentativních dat. Mladí demografové si především v praxi chtěli vyzkoušet statistické metody, které se během studia naučili. I přesto dospěli k zajímavým výsledkům, které pro zajímavost srovnali s výsledky výzkumu veřejného mínění Centra pro výzkum veřejného mínění (CVVM) Sociologického ústavu Akademie věd ČR. Šetření CVVM proběhlo v dubnu letošního roku, sestávalo se ze 4 otázek zaměřených na organizační zvládnutí akce sběru dat, na potřebnost takovéto statistické akce obecně, na potřebnost zjišťování konkrétních údajů a také na ochranu zjištěných

Rozdělení respondentů podle pohlaví, věku a vzdělání						
Vzdělání	Muž			Žena		
	věková skupina			věková skupina		
	do 30 let	30–50 let	nad 50 let	do 30 let	30–50 let	nad 50 let
ZŠ	1	0	0	2	0	0
SŠ bez maturity	2	0	0	2	0	3
SŠ s maturitou	31	7	4	53	8	8
VŠ	69	20	16	114	32	16

Zdroj: PŘF UK

dat před zneužitím. Na tyto otázky odpovědělo celkem 979 osob.

Zdroje informací

Před vypuknutím největší statistické akce za poslední desetiletí se podle studentské ankety cítily dobře informovány dvě třetiny respondentů (66 %). Pětina dotázaných (21 %) měla zcela opačný pocit.

Kampaň Českého statistického úřadu (ČSÚ) ke Sčítání lidu, domů a bytů 2011 (SLDB 2011) se líbila necelé polovině respondentů ankety (42 %). Více než čtvrtina oslovených (26 %) odpověděla, že se jim kampaň nelíbila a necelá třetina (32 %) žádnou kampaň nezaznamenala. Odpovědi se významně lišily podle věku respondentů. Nejvyšší podíl osob, které kampaň nezaznamenaly, byl ve věkové skupině do 30 let (36 %), naopak nejnižší ve věkové skupině nad 50 let (17 %).

Nejčastěji udávaným zdrojem, odkud respondenti ankety převážně čerpali informace o SLDB 2011, byl internet (55 %), následovaný televizí (32 %) a tištěnými médii (12 %). Zbývající procento respondentů jako svůj hlavní zdroj informací uvedlo bezplatnou telefonní linku, kterou pro tento účel zřídil Český statistický úřad.

Odpovědi na otázku, kde respondenti nejčastěji čerpali informace o SLDB 2011, se lišily podle pohlaví a věku. Tištěná média

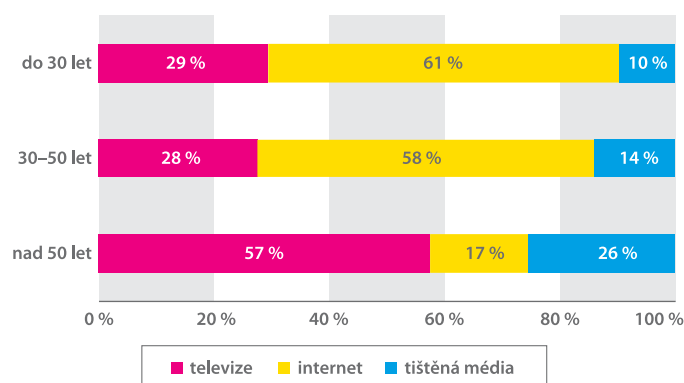
využívali stejně často muži i ženy (12 % resp. 13 %), z televize získalo informace 25 % žen a 36 % mužů, z internetu 51 % žen a 63 % mužů. Výrazný rozdíl byl zaznamenán v odpovědích podle věku, kdy lidé starší 50 let byli častěji než ostatní informováni prostřednictvím televize (57 %) a také tištěných médií (26 %) a naopak méně často prostřednictvím internetu (17 %).

Organizace akce

Letošní sčítání přineslo celou řadu novinek. Jednou z nich bylo provedení terénních prací Českou poštou. Na otázku, zda Česká pošta svůj úkol zvládla, odpověděla ve studentské anketě téměř polovina dotázaných (47 %), že nikoli, 29 % respondentů uvedlo, že ano, a 24 % osob to nedokázalo posoudit.

Rovněž CVVM položilo ve svém výběrovém šetření respondentům otázku na organizační zvládnutí SLDB 2011. Nadpoloviční většina dotázaných (53 %) považovala sčítání za organizačně

Distribuce odpovědí podle věkových skupin na otázku: Jaká média Vám poskytla o SLDB 2011 nejvíce informací?

Zdroj: PŘF UK

dobře zvládnuté. Za špatně organizačně zvládnuté je považovalo 40 % respondentů a 7 % osob nedokázalo posoudit.

Většinu respondentů (82 %) byly podle studentské ankety sčítací formuláře doručeny včas. Problém s včasným doručením měly nejčastěji osoby ve věku 30–50 let (27 %), nejméně pak lidé starší 50 let (9 %). Důvodem je pravděpodobně větší pracovní vytíženost lidí v produktivním věku a tím jejich častější nepřítomnost v bydlištích.

Další novinkou v Sčítání lidu domů a bytů 2011 byla možnost vyplnit sčítací formulář na internetu a odeslat jej on-line nebo prostřednictvím datové schránky. Respondenti ankety odevzdali sčítací formuláře ze dvou třetin elektronicky (67 %), v papírové podobě pak ve třetině případů (33 %), což je samozřejmě značně ovlivněno vzorkem respondentů a způsobem distribuce dotazníků.

Odpovědi se výrazně lišily podle věku a vzdělání dotázaných. Vysokoškoláci odevzdávali formuláře elektronicky častěji (71 %) než respondenti s nižším vzděláním (59 %). Čím mladší respondenti, tím vyšší podíl elektronicky odevzdaných formulářů.

Nejméně oblíbené otázky

Většina účastníků ankety (83 %) považovala otázky na sčítacích formulářích za srozumitelné. Otázkám lépe porozuměli lidé s vysokoškolským vzděláním (87 %) ve srovnání s osobami s nižším vzděláním (74 %).

Téměř čtvrtině dotázaných (23 %) vadila nějaká otázka ve sčítacích formulářích. Mezi nejméně oblíbené otázky patřily: výměra bytu (23 %), dotazy na zaměstnání a školu (21 %), zejména přesná adresa a dále uvedení rodného čísla a dalších osobních údajů (17 %). Všechny otázky vadily 8 % z těch, kterým se některá z otázek nelíbila.

Centrum pro výzkum veřejného mínění Sociologického ústavu Akademie věd ČR položilo svým respondentům otázku na potřebnost údajů zjišťovaných v rámci sčítání. Více než dvě třetiny dotázaných (68 %) neměly pochybnosti o potřebnosti žádného ze zjišťovaných údajů. Nejčastěji se účastníci tohoto výzkumu pozastavovali nad údaji o velikosti bytu, místě pobytu matky v době respondentova narození a rodným číslem.

Téměř dvě třetiny účastníků studentské ankety (64 %) ozna-

Metodika ankety

Studentský dotazník měl 18 otázek a byl rozdělen do oblastí: informovanost respondentů a informační kampaň ČSÚ, průběh terénu, sčítací formuláře a přínos SLDB. Dotazování proběhlo formou internetového dotazníku. Celkem bylo sebráno 396 dotazníků. Vzorek byl složen zejména z mladých vysokoškolsky vzdělaných osob, rodinných příslušníků, přátel a známých studentů oboru demografie. Nejčastější skupinou respondentů byli lidé ve věku do 30 let s ukončeným vysokoškolským vzděláním.

S ohledem na nedostatečný počet respondentů v jednotlivých socio-demografických skupinách byl pro účely statistického testování vzorek upraven na tři věkové skupiny: do 30 let, 30–50 let a nad 50 let a dvě vzdělanostní kategorie: vysokoškoláci a ostatní.

čily statistickou akci za přínosnou. Naopak 24 % dotázaných se domnívá, že přínosná není. Za užitečnou ji považují nejčastěji lidé do 30 let (68 %), naopak nejméně často lidé ve věku 30–50 let (52 %).

Přínos sčítání

Účastníkům výběrového šetření provedeného CVVM byla položena otázka, zda je potřebné zjišťovat prostřednictvím celostátního sčítání údaje o lidech, domácnostech a domech. Jako potřebné označilo sčítání 53 % dotázaných, naopak jako nepotřebné je ohodnotilo 42 % osob. Potřebnost

SLDB vyjadřovali především lidé s dobrou životní úrovní a vysokoškolským vzděláním.

Zhruba tři čtvrtiny studenty dotázaných (74 %) se domnívaly, že odpovědi na některé otázky ze SLDB 2011 je možno získat i jinak. Názor, že všechny údaje je možné získat i z jiných zdrojů sdílela necelá pětina osob (17 %). K tomuto názoru se častěji přiklání muži (24 %) než ženy (12 %). Pouze 9 % osob je přesvědčeno, že údaje zjištěné při sčítání nelze získat jinou cestou.

Šárka Šustová
oddělení sociálních šetření

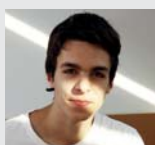
Anketa: Co vědí středoškoláci o sčítání?

Odpovídali žáci 3. ročníku SPŠ elektrotechnické v Praze 2.

Tobiáš Štancel

Kolik je obyvatel. Aby to věděl stát. Zajímá ho to.

Jan Pirič

Když se sčítává počet něčeho. Sčítání lidí, jejich názor. Aby republika měla přehled názorů i jiné věci.

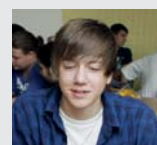
Vít Řezáč

Sčítání je divné, protože přece všichni vědí, kolik nás je. Vždyť lidem jdou ty formuláře do pošty. Dobře je, že se sčítají profese.

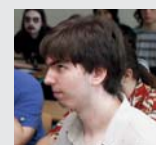
Jiří Tylče

To mi něco říká už z první třídy.

Jakub Vošahlík

Aby se zjistil přesný počet obyvatel, kolik je dětí, zda se zvýšila porodnost, kolik je seniorů, zda obyvatelé expandují mimo stát.

Richard Holaj

Slouží to ke zjištění, kolik je lidí v ČR, ke zjištění porodnosti. Je to mapování naší ekonomické a sociální situace.